

Politisk plattform

The logo for NTL UNG is a dark red speech bubble with a white outline. Inside the bubble, the text "NTL" is stacked above "UNG" in a white, bold, sans-serif font.

NTL
UNG

Sist endret mars 2022

Innhold

NTL Ungs visjon for samfunnet.....	1
Kap. 1 - Arbeidstakeres rettigheter nå og i framtida.....	1
1.1 Staten som arbeidsgiver	1
1.2 For et trygt arbeidsliv.....	3
1.3 Likestilling og inkludering i arbeidslivet	4
1.4 Det digitale arbeidslivet.....	6
Kap. 2 - Studenters rettigheter og velferd	7
2.1 Studiestøtte.....	7
2.2 Studenters arbeidshverdag og -miljø	8
2.3 Studentvelferd uten profitt.....	8
2.4 Forskning og høyere utdanning	9
Kap. 3 - Visjoner for framtiden.....	10
3.1 Det finnes ingen jobber på en død planet	10
3.2 Rettferdig fordeling og internasjonal solidaritet.....	11
3.3 Velferdsstatens ansvar	11

Politisk plattform for NTL Ung vedtas på NTL Ung-konferansen. NTL Ung er en del av NTL og er blant annet underlagt NTLs vedtekter og prinsipp- og handlingsprogram (PHP). Denne plattformen er vedtatt av de unge i NTL og er deres utdypning av og tillegg til NTLs politikk, og må derfor ses i sammenheng med PHP.

Vedtatt mars 2021. Endret mars 2022.

1 NTL Ungs visjon for samfunnet

2
3 NTL Ung setter menneskelige verdier foran materiell velstand, og bærekraft og velferd foran
4 økonomisk vekst.

5
6 NTL Ung jobber for et samfunn der solidaritet ikke kjenner grenser, og ønsker et samfunn hvor alle
7 innbyggerne er frie og har like muligheter. Det forutsetter en aktiv omfordelingspolitikk som motvirker
8 sosiale og økonomiske forskjeller. Progressiv skattepolitikk, kollektiv lønnsdannelse, en godt utbygd
9 velferdsstat, internasjonalt samarbeid og en sterk offentlig sektor er avgjørende for å oppnå dette.

10
11 NTL Ung skal spesielt fokusere på faglige og politiske spørsmål som er av særlig stor betydning for
12 unge arbeidstakere og studenter. Unge må få mulighet til å arbeide i faste, hele stillinger fordi
13 midlertidighet skaper utrygghet og svekker arbeidstakers rettigheter i arbeidslivet.

14
15 Det er et overordnet mål for NTL Ung at alle i samfunnet skal sikres økonomisk uavhengighet og at
16 alle som har arbeidsevne kan få arbeid. Vi må jobbe for et forutsigbart og stabilt velferdstilbud til alle.

17 18 **Kap. 1 - Arbeidstakers rettigheter nå og i framtida**

19 20 **1.1 Staten som arbeidsgiver**

21 22 *Stillingsvern*

23 Statlige arbeidsplasser har historisk sett vært trygge med et godt stillingsvern. NTL Ung ser med
24 bekymring på utviklingen i statlig arbeidsgiverpolitikk. Ansettelsesstopp, kutt i velferdstilbud og
25 nedbemanningsprosesser på grunn av avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen (ABE) påvirker
26 statens ansatte i negativ retning.

27
28 Lov om statens ansatte begrenser statsansattes grunnleggende rettigheter knyttet til blant annet
29 stillingsvern, og bidrar til å svekke forvaltningens uavhengighet. Outsourcing av oppgaver fra
30 virksomhetene og flytting av statlige arbeidsplasser skaper utrygghet rundt statsansattes
31 arbeidsforhold.

32
33 NTL Ung vil:

- 34
35 • at alle statlige virksomheter får tilstrekkelige midler til å drifte forsvarlig og levere på sitt
36 samfunnsoppdrag
- 37 • styrke statsansattes stillingsvern

38 39 *Lønns- og tariffpolitikk*

40 Dagens situasjon med to lønssystemer og tariffavtaler i staten legger til rette for større forskjeller i
41 lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i staten, og bidrar til å splitte fellesskapet mellom arbeidstakerne
42 og forskyve makt i arbeidsgivers favør. NTL Ung er motstandere av et individualisert arbeidsliv og
43 tilhengere av prinsippet om lik lønn for likt arbeid. Vi mener de ansatte skal lønnes basert på
44 arbeidsoppgaver og ansvar.

45
46 Lønnsystemet oppleves for mange i dag som utdatert. Nyansatte blir plassert på høyeste mulig
47 lønnstrinn og må kjempe for videre lønnsutvikling i hver lokal lønnsforhandling. Det trengs derfor at
48 hele lønnsystemet revideres og oppdateres slik at flere sikres en jevn og god lønnsutvikling over tid.

50 Kompetanseutvikling av ansatte i staten er viktig og bør utvides. Dette er et ansvar som bør ligge hos
51 arbeidsgiver, og ikke den enkelte arbeidstaker.

52

53 NTL Ung vil:

54

- 55 • ha en solidarisk lønnspolitikk som styrker lavtlønte arbeidstakere, og samtidig sikrer alle en
56 reallønnsutvikling
- 57 • ha sentrale lønnsoppgjør hvor det gis generelle kronetillegg
- 58 • at lønssystemet oppdateres med muligheter for flere ansiennitetsopprykk, og justeres i
59 samsvar med dagens lønnsnivå
- 60 • at hele lærlingtiden legges til grunn i utregning av lønnsansiennitet etter innvilget fagbrev
- 61 • forandre regelverket til fordel slik at lærlinger i staten inkluderes i lokale lønnsforhandlinger

62

63 *Medbestemmelse*

64 Medbestemmelsen slik den er nedfelt i Hovedavtalen er et sentralt verktøy for å sikre maktbalanse
65 mellom arbeidstakere og arbeidsgivere i staten. Den definerer partene som likeverdige. Dessverre
66 opplever mange tillitsvalgte at arbeidsgiver ikke opptrer i tråd med dette. NTL Ung mener overordnede
67 myndigheter har ansvar for at prinsippet om medbestemmelse blir fulgt opp i praksis av lokale
68 arbeidsgiverrepresentanter.

69

70 NTL Ung vil:

71

- 72 • jobbe for at unge arbeidstakere gjøres kjent med og forstår viktigheten av medbestemmelse,
73 slik at maktbalansen opprettholdes
- 74 • jobbe for lov- og avtalefestede sanksjonstiltak mot virksomheter som bryter med
75 bestemmelsene og intensjonene i hovedavtalene
- 76 • jobbe politisk for at ansatte i staten gis økt medbestemmelse over egen jobb
- 77 • jobbe for at våre tillitsvalgte skal ha nødvendig opplæring i og kompetanse om lov- og
78 avtaleverk
- 79 • jobbe for at arbeidsgiver skal ha nødvendige opplæring i og kompetanse om lov- og
80 avtaleverk

81

82 *Arbeidsplassutforming*

83 Arbeidstakere trenger tid og rom for å gjennomføre pålagte arbeidsoppgaver på en hensiktsmessig
84 måte, og én løsning passer ikke for alle. Med forslaget til en standard arealnorm for alle statlige
85 nybygg undergraver dagens regjering arbeidsmiljølovens formål.

86

87 Bruken av hjemmekontor har økt de siste årene. Det kan ha positive og negative følger for
88 arbeidstakere. Det er positivt at den enkelte får mulighet i sin livssituasjon til å jobbe hjemmefra hvis
89 det bidrar til bedre trivsel, lavere sykefravær og produktivitet. Det er likevel viktig å belyse de negative
90 konsekvensene ved økt bruk av hjemmekontor. Både det fysiske og mentale skillet mellom hjem og
91 arbeid blir mer uklart og ergonomisk utforming av arbeidsflate settes på prøve. For nyansatte kan det
92 bli vanskeligere å inkluderes faglig og sosialt, samtidig som det generelle psykososiale arbeidsmiljøet
93 utfordres og sosioøkonomiske forskjeller fremheves. Fordelene og ulempene med hjemmekontor må
94 utredes, og de negative konsekvensene av hjemmekontor må imøtekommes med avbøtende tiltak
95 og/eller kompensasjon.

96

97 NTL Ung er bekymret for at hjemmekontor skal bli en brekkstang for innsparing i nødvendige arealer
98 på arbeidsplassen. Det fysiske arbeidsmiljøet må ivaretas for den enkelte ansatte, både på
99 hjemmekontoret og på arbeidsplassen. I et arbeidsliv der åpne landskap, "free seating" og "clean

100 desk” brukes som kostnadsbesparende tiltak av arbeidsgiver, er dette viktigere enn noen gang. Bruk
101 av hjemmekontor skal ikke gå på bekostning av de ansattes faste arbeidsplasser i arbeidsgivers
102 lokaler.

103
104 NTL Ung vil:

- 105
- 106 • jobbe for at arbeidsplasser utformes etter arbeidsform og de ansattes behov
- 107 • at fagforeningene skal ha forhandlingsrett på utforming av regler og
- 108 kompensasjonsordninger knyttet til bruk av hjemmekontor
- 109 • hindre økt bruk av fleksible arbeidsplasser, slik at ansatte fortsatt sikres fast arbeidsplass i
- 110 arbeidsgivers lokaler

111
112 *Kontroll og overvåking*

113 NTL Ung skal jobbe for å motvirke kontroll, overvåkingstiltak og kvantitative målkrav. Ansatte trenger
114 handlingsrom for å utføre kvalitativt godt arbeid i tråd med samfunnsoppdraget. Videre ønsker vi at
115 det skal være avtalefestet forhandlingsrett på bruken av kvantitative måltallsparametere og statistikk
116 på individnivå i staten. Dette omfatter både historiske tall og sanntidsfølging av ansattes produksjon.

117
118 NTL Ung vil:

- 119
- 120 • ha mer tillitsbasert ledelse som gir ansatte handlingsrom til å utføre kvalitativt godt arbeid i
- 121 tråd med samfunnsoppdraget
- 122 • arbeide for en tillitsreform i offentlig sektor
- 123 • sikre avtalefestet forhandlingsrett på bruken av kvantitative måltallsparametere og statistikk
- 124 på individnivå i staten

125 126 **1.2 For et trygt arbeidsliv**

127
128 *Ytringsfrihet*

129 Ansattes ytringsfrihet er under press. Flere opplever press fra arbeidsgivere som ikke ønsker at
130 ansatte skal ytre seg negativt om arbeidsplassen. NTL Ung mener at de ansatte selv er best rustet til
131 å si ifra om utfordringer på arbeidsplassen. Arbeidsgiver har ansvar for å trygge arbeidstakere ved
132 varslingssaker.

133
134 NTL Ung vil:

- 135
- 136 • at ansattes rett til å ytre seg må styrkes i lovverket

137
138 *Midlertidighet*

139 NTL Ung har som målsetning at alle som har mulighet skal kunne delta i arbeidslivet. Det betyr at
140 også unge må få mulighet til å arbeide i faste, hele stillinger. Faste, hele stillinger er hovedregelen i
141 det norske arbeidslivet, og gir trygghet og forutsigbarhet i den enkeltes liv. Økt bruk av midlertidige
142 stillinger er ikke med på å redusere arbeidsledigheten. Midlertidighet skaper utrygghet i hverdagen og
143 svekker arbeidstakeres rettigheter i arbeidslivet. De som likevel ansettes i midlertidige stillinger, skal
144 få lengst mulig kontrakt. Kortvarige kontrakter under seks måneder for ferdig utdannede skal være
145 unntaket.

146
147 NTL Ung vil:

- 148
- 149 • ha et sterkt lovverk som sikrer flere faste stillinger

- 150 • jobbe for at hovedregelen for både hel- og deltidsstillinger i staten og overenskomst er fast
151 ansettelse

152

153 *Praktikantstillinger og annet gratisarbeid*

154 Frykten for ikke å få jobb etter endte studier har ført til at svært mange unge i Europa velger å ta seg
155 ulønnede eller lavtlønnede internships og praktikantstillinger. Dette gjør seg også gjeldende i Norge.
156 Når staten benytter seg av slike stillinger, sender dette et dårlig signal til resten av arbeidslivet.

157

158 NTL Ung vil:

159

- 160 • at rettighetene i internships og praktikantstillinger skal styrkes og tariffestest
- 161 • at hovedregelen for internships og praktikantstillinger er at de gjennomføres som en integrert
162 del av utdanningen

163

164 *Lærlingeordningen*

165 Alle skal ha mulighet til å fullføre utdanningsløpet sitt uavhengig av studieretning. Elever på
166 yrkesfaglige studieretninger skal ha mulighet til å fullføre utdanningen sin, bli fagarbeidere og bidra i
167 arbeidslivet. En fagutdanning med god kvalitet er helt sentralt for et konkurransedyktig næringsliv i
168 Norge, og det er viktig at fagbrevets stilling styrkes i et arbeidsliv i endring. Høyt frafall i videregående
169 skoler er et problem som bidrar til at unge ender opp uten hverken studiekompetanse eller fagbrev.
170 Dette må motarbeides blant annet gjennom flere lærlingeplasser. NTL Ung støtter ordninger som,
171 gjennom offentlige anbud, stiller krav til tilbyderne om bruk av lærlinger. Dette må også inkludere
172 underleverandører.

173

174 Staten som arbeidsgiver må også gå foran med å ansette flere fagarbeidere og å gi alle som tar
175 fagutdanning best mulig lønns- og arbeidsvilkår

176

177 NTL Ung vil:

178

- 179 • at lærlingtilskuddet må økes
- 180 • at det bevilges øremerkede midler til departementer/etater og fylkeskommunene for å
181 rekruttere flere lærebedrifter og læreplasser
- 182 • heve statusen til fagutdanningen og fagarbeideren og synliggjøre betydningen av dyktige
183 fagarbeidere
- 184 • videreutvikle yrkesfaglig vei til høyere utdanning (Y-veien)
- 185 • at alle lærlinger uavhengig av alder sikres lønn i lærlingperioden
- 186 • at flere fagarbeidere får jobb i statlige virksomheter

187

188 **1.3 Likestilling og inkludering i arbeidslivet**

189 Suksessen i den norske modellen er at store deler av den arbeidsføre befolkningen er i arbeid. Å ha en
190 jobb og gå til gir både utfordringer og mestringfølelse, i tillegg til at man blir del av et større
191 fellesskap. I en tid preget av større strukturelle endringer er det avgjørende at vi sikrer et arbeidsliv
192 som er inkluderende, mangfoldig og likestilt, og at vi alle får mulighet til å bidra etter evne.

193

194 Fagbevegelsen spiller en sentral rolle for et seriøst og inkluderende arbeidsliv for alle.

195

196 *Foreldrepermisjon for likestilling*

197 Et likestilt arbeidsliv krever også et likestilt familieliv. Kvoten til fedre og medforeldre bidrar til
198 likestilling både i hjemmet og i arbeidslivet, og til barns rett til gode relasjoner og tilknytning til begge
199 foreldre allerede fra småbarnsalder.

200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247

NTL Ung vil:

- ha en tredeling av foreldrepermisjonen. Felleskvoten sikrer fleksibilitet og gir rom for at familiene kan tilpasse permisjonstiden til sin hverdag
- at fedre og andre medforeldre, i de tilfellene hvor mor ikke har opptjent rett til foreldrepenger, skal kunne ta ut foreldrepenger tilsvarende fedrekvote/medforelderkvote uten krav til mors aktivitet
- øke foreldrepermisjonen til 52 uker med full lønn
- øke far/medforelders velferdspermisjon fra to til seks uker etter fødsel

Et inkluderende arbeidsliv

Arbeidslivet må være inkluderende for alle, også personer med funksjonshindringer eller som er kronisk syke. Det er i dag alt for stort fokus på funksjonshindringene begrensninger i stedet for ressursene og arbeidskapasiteten denne gruppen besitter.

Utforming av nye bygg må være praktisk utformet slik at alle med funksjonsnedsettelse kan ta glede av å jobbe, studere og oppholde seg der. Universell utforming må være en del av alle nye bygg på planleggingsstadiet, og ikke i tillegg til. Videre mener vi at eksisterende bygningsmasse må rehabiliteres til å møte dagens krav om universell utforming.

Psykisk helse må sikres et bedre fokus i arbeidet med inkluderende arbeidsliv. Det er en av de største årsakene til sykefravær, og en betydelig faktor til at mange faller ut av arbeidslivet eller aldri kommer inn, spesielt blant unge. Vi må sikre at arbeidslivet får mer og bedre kunnskap om psykisk helse og sørge for god nok kompetanse til at arbeidstakere kan stå i jobb og samtidig få god hjelp.

Arbeidsstyrken og tillitsvalgtapparatet bør gjenspeile mangfoldet i befolkningen, og staten og overenskomst må bidra aktivt til at alle behandles likeverdig. NTL og LO må gå i front for godt inkluderingsarbeid i egen organisasjon.

Diskriminering av skeive arbeidstakere er fortsatt et problem, enten det er av kollegaer, ledelsen, eller kunder og klienter. Selv om utviklingen viser at det er en bedring, viser forskning at personer med seksuelle og kjønnsmessige minoriteter fortsatt utsettes for diskriminering. Særlig utsatt er transpersoner og ikke-binære, og arbeidssituasjonen til transpersoner og ikke-binære i Norge må derfor kartlegges og adresseres i større grad enn i dag. Mange arbeidsplasser preges av manglende kunnskap om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Alle har rett til å føle seg trygge på jobb, og ikke oppleve negative holdninger eller nedsettende vitser som kan føre til minoritetsstress.

NTL Ung vil:

- kjempe for et tryggere og bedre tilbud som sikrer hjelp til den enkelte og at samfunnet tar ansvar for å inkludere alle i arbeidslivet.
- ha et inkluderende arbeidsliv for personer med funksjonshindringer eller som er kronisk syke, og krever at lovgivningen tas på alvor og følges tett opp
- identifisere og fjerne formelle og uformelle hindringer for et inkluderende arbeidsliv
- at NTL og LO engasjerer seg i arbeidsgivernes satsning på inkludering av personer med ulike funksjonshindringer sammen med relevante organisasjoner for å fremme et mer inkluderende arbeidsliv

- 248 • skape en felles plattform for utveksling av erfaringer for personer med nedsatt funksjonsevne
249 eller som er kronisk syke, for å styrke arbeidet med et inkluderende arbeids- og
250 organisasjonsliv
- 251 • at arbeidet for å sikre seksuelle og kjønnsmessige minoriteter mot diskriminering styrkes
252 • legge til rette for økt kompetanse blant både arbeidsgivere og arbeidstakere i arbeidet mot et
253 mer inkluderende arbeidsliv

254

255 *Mangfold*

256 NTL Ung jobber for et inkluderende samfunn hvor mangfold er en verdi for både enkeltmennesket og
257 samfunnsutviklingen. Innvandrerbefolkningen i Norge har generelt lavere utdanning, lavere inntekt og
258 rammes oftere av arbeidsledighet enn befolkningen som helhet. For å sikre en bedre inkludering er vi
259 avhengige av en politikk for arbeid til alle og mindre klasseforskjeller. Personer med
260 minoritetsbakgrunn opplever oftere diskriminering i ansettelsesprosesser, og i arbeidslivet generelt,
261 det er nødvendig med konkrete tiltak for å motvirke dette. NTL Ung vil jobbe med å få etablert en
262 handlingsplan mot rasisme og diskriminering i arbeidslivet, med fokus på kunnskap,
263 holdningskampanjer, verktøy og kompetanse til tillitsvalgte og medlemmer som kan motvirke rasisme
264 og diskriminering i arbeidslivet

265

266 NTL Ung vil:

267

- 268 • sikre en god integrering, der flyktninger kommer raskt i arbeid
- 269 • aktivt bekjempe rasisme, diskriminering og fremmedfrykt i samfunnet
- 270 • at flyktninger og asylsøkere får utdanning, ferdigstilt påbegynte grader og brukt sin utdanning
271 fra hjemlandet i det norske arbeidsmarkedet
- 272 • at offentlige arbeidsplasser aktivt rekrutterer minoriteter
- 273 • aktivt arbeide for å få flere med minoritetsbakgrunn inn i tillitsvalgtapparatet
- 274 • at det utarbeides en rapport for å kartlegge diskriminering og strukturell rasisme i arbeidslivet
- 275 • i samarbeid med NTL utarbeide en kompetansepakke som gir våre tillitsvalgte og medlemmer
276 verktøy for å bekjempe rasisme og diskriminering på arbeidsplassen

277

278 *Til kamp mot trakassering*

279 Trakassering er en stor utfordring i samfunnet, også i arbeids- og organisasjonslivet. Seksuell
280 trakassering defineres ofte ut fra maktforhold på arbeidsplassen, og det oppleves ofte som vanskelig
281 å rapportere om dette i frykt for å ikke bli trodd og å oppleve sanksjoner fra ledelsen. Å sikre
282 muligheten til å varsle om slike forhold på en trygg måte på alle arbeidsplasser er avgjørende for å få
283 bukt med dette problemet.

284

285 NTL Ung vil:

286

- 287 • at fagbevegelsen skal spille en sentral rolle i arbeidet mot seksuell trakassering uansett kjønn,
288 legning og stillingsprosent
- 289 • at Norge skal ratifisere ILO-konvensjon 190 om eliminering av vold og trakassering i
290 arbeidslivet
- 291 • at det skal gjøres enklere og tryggere å rapportere om seksuell trakassering, uten fare for
292 sanksjoner

293

294 **1.4 Det digitale arbeidslivet**

295 Dagens raske teknologiske utvikling preger arbeidslivet på godt og vondt. Automatisering og
296 robotisering av arbeidsoppgaver og plattformøkonomien er eksempler på samfunnsendringer som
297 har konsekvenser for arbeidstakere i både privat og offentlig sektor.

298
299 Den teknologiske utviklingen medfører utfordringer og muligheter for norske arbeidstakere.
300 Utviklingen gjør at arbeidstakere kan være tilgjengelig til alle døgnets tider, men retten til å være
301 frakoblet må sikres. Ny teknologi åpner for at den enkelte arbeidstaker kan lettes for tidkrevende
302 oppgaver, og samtidig legge tyngden av kompetansen og arbeidskraften sin i andre arbeidsoppgaver
303 som krever individuell vurdering og faglig kompetanse. For å sikre reell medbestemmelse i
304 digitaliseringsprosesser og ved innføring av digitale verktøy trenger vi en avtalefestet forhandlingsrett.

305
306 NTL Ung mener digitalisering skal øke kvaliteten på offentlige tjenester, ikke bare redusere Statens
307 kostnader gjennom redusert bemanning. NTL Ung mener at fagbevegelsens viktigste oppgave i
308 digitalisering av arbeidslivet er å ta styring og bruke den nye teknologien til fellesskapets beste. Vi må
309 aktivt kjempe for at teknologiske nyvinninger fører til mer deling av arbeid, kortere arbeidsdag, mer
310 frihet for den enkelte og en mer bærekraftig levemåte.

311
312 Bruk av skytjenester i offentlig forvaltning vil benyttes i stadig større grad. NTL Ung vil at digital
313 informasjon som ligger til den offentlige forvaltningen skal lagres på hardware og datasentre innenfor
314 Norges grenser, og som er underlagt offentlig kontroll og styring.

315
316 Framveksten av plattformøkonomien som en arena for kjøp og salg av arbeidskraft undergraver
317 arbeidstakernes rettigheter fordi forhandlinger om arbeidsvilkår og lønn individualiseres i større grad
318 enn på en fysisk arbeidsplass. Dette kan svekke medbestemmelsen, fordi avgjørelser som har
319 betydning for den enkelte arbeidstaker tas utenfor de tradisjonelle medbestemmelsesfora.

320
321 NTL Ung vil:

- 322
- 323 • at medbestemmelsen styrkes i digitaliseringsprosesser
 - 324 • at økt bruk av digitale løsninger gir bedre kvalitet i offentlige tjenester
 - 325 • at ansatte skal få nødvendig og tilstrekkelig med kompetansehevende tiltak for å ta i bruk
326 digitale løsninger
 - 327 • at ansatte må vernes fra overvåking og unødvendig kontroll
 - 328 • det skal være et tydelig skille mellom jobb og reell fritid
 - 329 • at norske lønns- og arbeidsvilkår følges ved etablering av virksomheter som baseres på
330 digitale plattformer
 - 331 • at det opprettes en norsk, statlig sky med datasentre i Norge
 - 332 • at alle statlige anskaffelser av systemer for informasjonsbehandling skal driftes og *hostes* i
333 Norge eller EU/EØS

334 335 **Kap. 2 - Studenters rettigheter og velferd**

336 337 **2.1 Studiestøtte**

338 Lik rett til utdanning er et grunnleggende demokratisk prinsipp og all utdanning har en verdi. Offentlig
339 høyere utdanning skal derfor være tilgjengelig for alle. NTL Ung mener nivået på studiestøtten er med
340 på å opprettholde et klasseskille. Studiefinansieringen må sikre at alle uavhengig av alder, kjønn,
341 økonomi eller sosial situasjon har lik rett til utdanning, og tillate studier på heltid.

342
343 NTL Ung vil:

344
345
346
347
348
349
350
351
352

- holde offentlig høyere utdanning fritatt for skolepenger
- at man i situasjoner der man utarbeider krisestøtte utbetaler støtten som stipend
- øke studielån- og stipend til minst halvannen ganger folketrygdens grunnbeløp (1,5G) og øke fratrukket fra basisrenten for å sikre en lav rente på studielån
- øke stipendandelen til 70 prosent og studielånsrenten skal være lav og politisk vedtatt av stortinget
- jobbe for at omgjøring av studielån til stipend kun skal knyttes til studiepoeng

353 **2.2 Studenters arbeidsvilkår- og miljø**

354 NTL Ung vil sikre studenter et godt og trygt arbeidsmiljø, både på og utenfor studiestedet. Det er
355 sentralt å styrke studenters arbeidsforhold og sørge for tilstrekkelig med egnede arbeidsplasser, hva
356 angår lesesaler, grupperom og luftkvalitet. Studenter ved institusjoner som har utdanning og
357 forskning som hovedformål har i dag ikke samme rettigheter knyttet til HMS som ansatte ved
358 institusjonen. Derfor vil NTL Ung styrke kompetansen om et trygt arbeidsmiljø for studenter. Videre
359 må det legges til rette for at studenter skal kunne varsle om kritikkverdige undervisnings- og
360 arbeidsforhold.

361
362
363
364

De fleste studenter må arbeide ved siden av studiet. De fleste jobber deltid eller som ringevikarer. Som gruppe preges studenter av dårlige lønns- og arbeidsvilkår, manglende stillingsvern og mangel på tariffestede rettigheter. Dette ble særlig tydelig under pandemien i 2020-2022.

365
366
367

NTL Ung vil:

- bygge flere og bedre lesesaler, grupperom og sosiale rom som legger grunnlag for faglig aktivitet
- sikre gode ordninger og vern for varsling, slik at studenter kan varsle om kritikkverdige undervisnings- og arbeidsforhold
- styrke kompetansen om et trygt arbeidsmiljø for studenter. Kompetansen må økes i sektoren, blant studentenes tillitsvalgte og verneombud
- lage nasjonale retningslinjer for studenters obligatoriske praksis slik at alle studenter sikres forsvarlig arbeids- og hviletid i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser
- fagorganisere studenter for å sikre deres faglige rettigheter, samt spre god informasjon om disse
- jobbe for at studenter som mister jobben får dagpengerettigheter
- at arbeidsledige med nylig fullført høyere utdanning skal ha lik rett til dagpenger som vernepliktige er sikret
- ha tilbud om gratis bind, tamponger og menskopp på alle universiteter og høyskoler

382

383 **2.3 Studentvelferd uten profitt**

384 Studentvelferden er en essensiell del av alle studenters hverdag, og en grunnleggende trygghet for
385 mange studenter. NTL Ung mener at studentvelferden på grunn av sine kvaliteter ikke kan utsettes for
386 profittjaget til velferdsprofitører. Den klart største kostnaden for studenter er bolig. Å bygge statlig
387 subsidierte studentboliger kan virke prisdempende på det private leiemarkedet, og styrker studenters
388 privatøkonomi. NTL Ung mener også at det er viktig at utsatte grupper ivaretas for å sikre reell likhet
389 til utdanning. Det må derfor tilrettelegges bedre for studenter med nedsatt funksjonsevne og
390 studenter med barn.

391

392 Hvor en studerer skal ikke ha konsekvenser for kvaliteten på velferdstilbudet en har tilgang på.
393 Velferdstilbudet rundt studentene på de ulike studiestedene må utvides og gjøres likeverdig.
394 Grunnleggende helsetilbud som tannlege, fastlege og lignende, samt andre relevante velferdstilbud
395 bør bli en del av tilbudet til alle studenter.

396
397 NTL Ung vil:

- 398
- 399 • at studentvelferden skal drives uten profitt, og at alt overskudd fra Studentsamskipnadene
- 400 skal gå tilbake til studentvelferden
- 401 • at det skal bygges tilstrekkelig med studentboliger sett opp mot det reelle behovet per
- 402 studiested. Det er også viktig at allerede eksisterende studentboliger blir vedlikeholdt
- 403 • at studentrabatten på kollektivtransport, helsetjenester, kulturtilbud og andre
- 404 samfunnstjenester må utvides, og også skal gjelde lærlinger
- 405 • at man skal gjeninnføre Lånekassens reisestøtte for alle norske studenter i og utenfor Norge
- 406 • at studenter med nedsatt funksjonsevne skal ha rett til økt økonomisk støtte, nok timer med
- 407 BPA og tilrettelagte studentboliger
- 408 • stille krav om at det skal det gå maksimalt fire uker mellom henvisning og oppstart av
- 409 behandling eller utredning
- 410 • at det skal være full barnehagedekning, flere studentboliger for familier og økt økonomisk
- 411 støtte til studenter med barn, forvaltet av studentsamskipnaden
- 412 • at velferdstilbudet rundt studentene på de ulike studiestedene utvides og gjøres likeverdig
- 413

414 **2.4 Forskning og høyere utdanning**

415 Grunnforskning er viktig for å styrke vår forståelse av oss selv og verden og for å utvikle samfunnet
416 videre, og danner grunnlaget for framtidig verdiskaping. Prinsippet om forskningens frihet må vernes.
417 Finansiering må støtte opp under grunnforskning og den frie forskningen. Stipendiater og andre
418 midlertidige tilsatte i universitets- og høgskolesektoren er en gruppe som har særlige utfordringer i
419 sine arbeidsforhold. NTL Ung mener derfor at sektoren må jobbe for bedre arbeidsvilkår for disse
420 gruppene. Et moment er at mange vitenskapelige ansatte er avhengig av prosjektfinansiering for
421 forskningen sin. Vi mener det må vris mer mot faste overføringer slik at det blir enklere å ansette folk i
422 faste, hele stillinger.

423
424 Akademia preges av stor grad av midlertidighet, usikkerhet og hard, internasjonal konkurranse om de
425 faste stillingene. Sektoren må støtte opp om unge forskeres faglige utvikling og karriere, også slik at
426 stipendiater og andre forskere tidlig i karrieren sikres muligheten til å kvalifisere seg til faste stillinger.
427 Mange stipendiater opplever å bli møtt med liten støtte av universitetene i gjennomføringen av graden
428 sin. Stipendiater må få god og tilstrekkelig veiledning, ressurser og tid til gjennomføring av graden.

429
430 NTL Ung mener mangfoldet i universitets- og høgskolesektoren er viktig og bør bevares. Dette trues
431 nå med de strukturelle endringene som er gjennomført i sektoren. Kravene som stilles til
432 omorganiseringen av sektoren er i realiteten krav som stilles til arbeidstakerne. Demokratiet ved
433 universiteter og høgskoler er satt under press, og prosessene undergraver den frie forskningen og den
434 akademiske friheten. Denne utviklinga må stanses og reverseres.

435
436 Flyktninger og asylsøkere må få brukt sin utdanning fra hjemlandet i det norske arbeidsmarkedet. NTL
437 Ung mener at utdanningsinstitusjoner bør delta i programmer som sikrer akademikere og
438 studentaktivister uten mulighet til å fullføre utdanningen i hjemlandet, slik som *Scholars at risk* og
439 *Students at risk*.

440

441 Fagskolen er det yrkesfaglige alternativet til universitets -og høyskoleutdanning, og må styrkes som
442 høyere yrkesfaglig utdanning. Fagskolen har en viktig rolle som utdanningsvei og som tilbyder av
443 etter- og videreutdanningstilbud.

444

445 NTL Ung vil:

446

- 447 • at institusjonene får økt basisfinansiering og færre finansieringsindikatorer
- 448 • at man skal kanalisere en større andel av forskningsmidlene direkte til institusjonene for å
- 449 sikre forskning uavhengig av konkurranse eller næringslivets prioriteringer
- 450 • at det opprettes flere statlig finansierte stipendiatstillinger og faste vitenskapelige stillinger
- 451 ved høyskoler og universiteter
- 452 • at stipendiater og andre forskere tidlig i karrieren må i større grad enn i dag sikres tilstrekkelig
- 453 veiledning, ressurser og tid
- 454 • at avgjørelsene på alle nivåer ved universiteter og høyskoler skal tas i formelle organer der
- 455 ansatte og studenter er representert
- 456 • at det er viktig å bevare breddeuniversiteter, og å bevare campus og høyskoler som en
- 457 drivkraft i samfunnsutviklingen i samarbeid med forskningsmiljøer regionalt, nasjonalt og
- 458 internasjonalt
- 459 • at det må sikres et desentralisert og variert utdanningstilbud over hele landet
- 460 • at universitetene fortsatt skal være forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, og vil gå
- 461 mot andre tilknytningsformer for universitets - og høyskolesektoren, som for eksempel
- 462 foretaksmodellen
- 463 • at fagskolene må sikres god og forutsigbar statlig finansiering og at fagskolestudentenes
- 464 rettigheter styrkes
- 465

466

466 **Kap. 3 - Visjoner for framtiden**

467

467 **3.1 Det finnes ingen jobber på en død planet**

469 De siste førti årene har nyliberalistisk politikk preget samfunnet i stor grad. Dette har medført økte
470 økonomiske forskjeller mellom folk, som igjen har påvirket tilliten vi har til hverandre og til offentlige
471 myndigheter. Etter årevis med en ideologi om privatisering, skattekutt, velferdskutt og en
472 eventyrfortelling om evig økonomisk vekst så har vi passert vanlige folk og jordens tålegrenser.

473 Klimaendringene vil ha store konsekvenser for arbeidstakere nasjonalt og globalt. NTL Ung ønsker at
474 fagbevegelsen har hånda på rattet i omstillingen til et grønt industrisamfunn, slik at arbeidstakernes
475 rettigheter ivaretas.

476

477 *Fellesskapets ansvar*

478 Samfunnet og klimaet vi lever i er avhengig av at politikken endrer seg kraftig. Velferdsstatens rolle
479 må ikke undervurderes i folks liv, og må styrkes, ikke svekkes. NTL Ung mener at de viktigste
480 samfunnsoppgavene løses best i fellesskap. Synet på staten som en ren utgiftspost må snus. Staten
481 skal være ledende i å kutte utslipp heller enn å fortsette subsidieringen av klimakrisa. Vi må utvikle
482 nye arbeidsplasser, spesielt innen grønn industri. Dette vil gi vanlige folk arbeid og utjevne forskjellene
483 mellom dem som har mest og de med minst. Norsk petroleumsindustri har hatt en viktig rolle for
484 norsk velferd og norske arbeidstakere, og kompetansen til oljearbeideren vil være avgjørende for å
485 bygge ut ny utslippsfri industri som vi kan leve av i fremtiden.

486

487 NTL Ung vil:

488

- 489 • at Norge stanser tildeling av nye oljelisenser umiddelbart, og vedtar en plan for rettferdig
- 490 avvikling av petroleumsvirksomheten for å nå målene i Parisavtalen
- 491 • at det satses omfattende på nye, grønne industrier som på sikt kan erstatte
- 492 petroleumsvirksomheten
- 493 • at Norge stopper planene om elektrifisering av oljesokkelen, og heller prioriterer den
- 494 fornybare fastlandsenergien inn mot fornybare næringer
- 495 • at ansatte som berøres av det grønne skiftet må få mulighet til etter- og videreutdanning,
- 496 samtidig som deres kompetanse og kunnskap fortsatt ivaretas
- 497 • at prising av klimagassutslipp brukes som et sentralt virkemiddel for å gi insentiver til
- 498 omstilling for å sikre størst mulig kutt i klimagassutslipp til minst mulig kostnad for
- 499 samfunnet
- 500 • arbeide for en fullskala implementering av det grønne skiftet i alle deler av samfunnet for å få
- 501 ned utslipp knytta til industri, reiser, transport, handel og bygninger
- 502 • at staten skal sikre at befolkningen og industrien har forutsigbare, konkurransedyktige og lave
- 503 strømpriser
- 504 • at det satses på energieffektivisering og energismarte løsninger for å redusere de norske
- 505 utslippene
- 506 • arbeide for at fagbevegelsen og miljøbevegelsen kan enes om gode og rettferdige
- 507 fellesskapsløsninger i overgangen til fornybarsamfunnet
- 508 • at allerede vernede områder skal beholde sin vernede status, og ikke åpnes for kortsiktige
- 509 løsninger på energi
- 510

3.2 Rettferdig fordeling og internasjonal solidaritet

Verden har ressurser nok til at alle mennesker kan leve godt, men disse er urettferdig fordelt. For å få en rettferdig og fredelig verden trengs en radikal omfordeling av makt og ressurser, en energibruk som ikke skaper farlige klimaendringer og en økonomi underlagt demokratisk styring.

Klima- og miljøutfordringene har et særdeles internasjonalt og solidarisk aspekt ved seg. Den fattigste delen av befolkningen i de fattigste landene på jorden rammes hardest. Disse delene av verden har stått for en den absolutt minste delen av utslipp historisk sett. Internasjonal solidaritet og demokrati er viktig for fagbevegelsen.

NTL Ung vil:

- 523 • derfor samarbeide med unge i internasjonal fagbevegelse for å styrke arbeidstakers
- 524 rettigheter i hele verden
- 525 • styrke Norges politiske bidrag til fredsbygging og utvikling i sårbare stater til beskyttelse av
- 526 sivile og respekt for humanitære prinsipper i væpnet konflikt
- 527 • at NTL skal prioritere internasjonale prosjekter i regi og samarbeid med Norsk Folkehjelp
- 528 • at fagbevegelsen i Norge tar ansvar og tilrettelegger for en overføring av ressurser, teknologi
- 529 og kunnskap til de som trenger det mest
- 530 • støtte LO i sitt arbeid for internasjonal økonomisk boikott av Israel
- 531

3.3 Velferdsstatens ansvar

NTL Ung har store ambisjoner for offentlig sektor, og vil at ansatte og tillitsvalgte skal sitte i førersetet for utviklingen. Velferdsstaten er viktig for et demokratisk og inkluderende samfunn. Alle landets innbyggere skal sikres like muligheter til utdanning, helse- og velferdstjenester og et sosialt og økonomisk sikkerhetsnett. Det er de folkevalgtes ansvar å sikre gode, offentlige tjenester som motvirker sosiale og økonomiske forskjeller.

538

539 NTL Ung mener at mange av de store samfunnsutfordringene løses best i fellesskap. Dette ivaretas
540 best ved at velferdstjenester og samfunnssikkerhet sikres og leveres av offentlig ansatte. Den norske
541 arbeidslivsmodellen har sterke tradisjoner for aktivt partssamarbeid, og offentlig ansatte har
542 kunnskapen og kompetansen til å definere framtidens behov og løsninger.

543

544 ABE-reformen og de mange ostehøvelkuttene i statlig sektor fører til dårligere tjenester for
545 innbyggerne samt dårligere vilkår for en god forvaltning. Rene driftskutt fører til færre ansatte og til
546 syvende og sist en svakere velferdsstat.

547

548 NTL Ung vil:

549

- investere i velferdsstaten og offentlig sektor og er mot flate kutt i driftsbudsjettene

551

552 *Privatisering*

553 Privatisering og konkurranseutsetting av offentlige tjenester bidrar til en storstilt overføring av
554 offentlige midler til privat profitt. Prinsipper for markedsstyring gjør offentlig sektor mindre effektiv,
555 svekker ansattes medbestemmelse og fører til dårligere tjenester. Reguleringen av stordata bør være
556 en offentlig oppgave for å hindre at private teknologigiganter får makt over informasjon som tilhører
557 fellesskapet. Kampen for en sterk offentlig sektor og offentlig sektors egenart er derfor en kamp for
558 framtidens velferdsstat og den norske modellen.

559

560 NTL Ung vil:

561

- at privatiseringen og markedsstyringen av offentlig sektor stanses og at velferd skal være
562 profittfri
- reversere privatiseringen, og sikre offentlig eierskap av viktig og kritisk samfunnsinfrastruktur

565

566 *Arbeidstidsreduksjon som velferdsreform*

567 Kortere normalarbeidsdag vil gjøre det lettere å kombinere arbeid og familieliv, bidra til lavere
568 forbruksvekst og hjelpe flere som ønsker det til å stå lenger i arbeid, noe som er spesielt gunstig for
569 arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne og kronisk sykdom. Kortere arbeidstid vil også kunne
570 skape flere arbeidsplasser og slik være et tiltak mot arbeidsledighet. Det finnes flere modeller for
571 hvordan man kan nå denne målsettingen, som for eksempel sekstimersdagen eller firedagersuken

572

573 NTL Ung vil:

574

- kjempe for arbeidstidsreduksjoner med full lønnskompensasjon
- ved innføring av tariffestet og gradvis reduksjon i arbeidstiden må lavtlønte sikres fortsatt
576 lønnsvekst
- vilkårene for ubekvem arbeidstid i lov- og avtaleverk må endres for å sikre at turnusarbeidere
579 blir ivaretatt

580

581 *Sosial boligpolitikk*

582 Det offentlige må bidra aktivt for å sikre at alle har mulighet til å få et tak over hodet. I dag har vi et
583 boligmarked som for mange unge oppleves som umulig å komme inn i. Boliger er blitt til et
584 spekulasjonsobjekt for folk som allerede eier et hjem. NTL Ung mener at det må kraftfulle tiltak til for
585 å igjen kunne gjøre boligmarkedet mer tilgjengelig for unge og andre som står utenfor

586

587 NTL Ung vil:

588

589 • at man skal få på plass en tredje sosial boligsektor, med boligsosiale boformer for å få flere
590 inn i boligmarkedet

591 • at man skal styrke Husbanken sine muligheter for å hjelpe flere unge med startlån

592 • innskjerpe skattereglene for boliger slik at bolig ikke lenger er attraktivt som et
593 spekulasjonsobjekt

594 • regulere leiemarkedet slik at man i større grad ivaretar leietakerens rettigheter

595 • at man skal ha en høy reguleringstakt av boliger i pressområder med høye boligpriser

596 • jobbe for at hele eller deler av studielånsgjelden ikke skal inngå i den samlede gjeldsgraden i
597 utlånsforskriften

598

599 *Statens rolle i fornybarsamfunnet*

600 Offentlig sektor bør stille høye krav til klima- og miljøvennlige løsninger ved offentlige anskaffelser.

601 Nye statlige bygg bør legges til kollektivknutepunkt for å legge til rette for miljøvennlig transport. Nye

602 offentlige bygg bør bygges som passiv- eller plusshus, og ha grønne tak. Bruk av resirkulerte
603 materialer bør alltid vurderes.

604

605 Norge må i internasjonale forhandlinger vise en større politisk vilje til å kutte i egne klimagassutslipp.

606 Økte bevilgninger må tilkomme de klimatiltakene vi vet fungerer både nasjonalt og internasjonalt.

607

608 NTL Ung vil:

609

610 • at Norge kutter utslippene av klimagasser tilsvarende forpliktelsene i Parisavtalen. Utslippene
611 må reduseres slik at vi når 1,5 graders målet

612 • implementere løsninger som vil kutte utslippene i staten kraftig.

613 • at staten som infrastrukturbygger prioriterer prosjekter som vil være med på å redusere
614 våre utslipp

615

616 *Samfunnssikkerhet og beredskap*

617 Grunnet klimaendringene har både sivilforsvaret og heimevernet nå flere oppdrag enn før i forbindelse
618 med naturkatastrofer, men budsjettene strammes inn. Dette fører til kritisk lav bemanning og

619 vanskeligheter med å utføre nødvendige oppgaver og øvelser. Beredskapsenheter i staten må gis en

620 økt profesjonell grunnbemanning, som sikrer en robust beredskap og et forsvarlig arbeidsmiljø under
621 øvelser og i akutte situasjoner.

622

623 NTL Ung vil:

624

625 • sikre at sivilforsvaret ikke blir brukt som erstatning for tilsatt arbeidskraft

626 • styrke alle beredskapsenheter i staten slik at vi i best mulig stand kan håndtere fremtidige
627 kriser

628 • sikre en robust beredskap gjennom en økt grunnbemanning av alle beredskapsenheter i
629 staten

630

631 *Pensjon*

632 Medlemmene i NTL Ung er fremtidens pensjonister. For oss er det viktig med kollektive løsninger som
633 sikrer forutsigbare, solidariske og langsiktige fellesordninger. Pensjonssparing skal ikke være et

634 ansvar for den enkelte. NTL Ung skal være en pådriver i arbeidet for å sikre gode pensjonsordninger

635 også i framtiden og vil jobbe for at fagbevegelsen engasjerer og involverer unge medlemmer i

636 diskusjonen om fremtidens pensjonssystem.

637

638 Etter pensjonsreformen ser vi at de som kan stå lenge i jobb kommer ut med høyere pensjon enn 66
639 prosent av tidligere lønn. Kutt i pensjon for lavlønnede finansierer mer pensjon til de høytlønnede.
640 Dette må vi jobbe for å unngå. Tidligere telte kun de 20 beste arbeidsårene, i dag teller samtlige
641 arbeidsår mot den endelige pensjonen. I tillegg blir pensjonen levealdersjustert. Endringene medfører
642 at fremtidens pensjonister må jobbe lengre for å få tilsvarende pensjon som dagens pensjonister.

643

644 Det er særlig tre punkter i opptjeningsreglene for innskuddsbasert tjenestepensjon som bryter med
645 likestillingsprinsippene: Manglende opptjening for dem som jobber i stillinger under 20 prosent,
646 manglende opptjening for lønn under folketrygdens grunnbeløp (1G) og bortfall av opptjent
647 pensjonskapital dersom man er ansatt i mindre enn tolv måneder. Dette vil ramme unge arbeidstakere
648 i korte engasjementer og deltidsstillinger.

649

650 NTL Ung mener at de ulike forutsetningene for hvor lenge vi lever er med på å skape et tydelig
651 klasseskille i Norge. Mange yrkesgrupper har en betydelig større belastning i utførelsen av arbeidet
652 sitt enn andre og står derfor kortere i jobb.

653

654 NTL Ung aksepterer ikke en pensjonsordning som individualiserer og svekker retten til en rettferdig
655 pensjon, og som fordrer at framtidens pensjonister må stå unødvendig lenge i jobb for å sikres en
656 pensjon å leve av.

657

658 NTL Ung vil:

659

- 660 • at all offentlig tjenestepensjon blir en del av tariffavtalen i staten for å sikre innflytelse på
- 661 pensjonsoppgjøret
- 662 • at særaldersgrenser skal videreføres
- 663 • ha tilbake en reell mulighet til tidligpensjon for de som trenger det

664